

obowiązuje! do 29 czerwca 2002 r. (Dz.U. 2002 r. Nr 74, poz. 676)

USTAWA
z dnia 6 kwietnia 1990 r.
o Urzędzie Ochrony Państwa

Opracowano na podstawie: tj. Dz.U. z 1999 r. Nr 51, poz. 526, Nr 53, poz. 548, Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 73, poz. 852, z 2001 r. Nr 81, poz. 877, Nr 106, poz. 1149.

Rozdział 1
Przepisy ogólne

wykładnia TK - Dz.U. z 1995 r. Nr 14, poz. 67 (dot. art. 92 w związku z art. 65)

Art. 1.

1. Centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach bezpieczeństwa państwa i ochrony jego porządku konstytucyjnego jest Szef Urzędu Ochrony Państwa.
2. Do zadań Szefa Urzędu Ochrony Państwa należy:
 - 1) rozpoznawanie i przeciwdziałanie zagrożeniom godzącym w bezpieczeństwo, obronność, niezależność, całość i międzynarodową pozycję państwa,
 - 2) zapobieganie i wykrywanie przestępstw szpiegostwa i terroryzmu oraz innych przestępstw godzących w bezpieczeństwo państwa oraz ściganie ich sprawców,
 - 3) zapobieganie i wykrywanie przestępstw godzących w podstawy ekonomiczne państwa i ściganie ich sprawców,
 - 4) zapobieganie i wykrywanie przestępstw o charakterze lub zasięgu międzynarodowym, w tym nielegalnego wytwarzania, posiadania i obrotu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi, środkami odurzającymi, psychotropowymi lub materiałami jądrowymi i promieniotwórczymi oraz ściganie ich sprawców,
 - 5) rozpoznawanie i przeciwdziałanie naruszeniom tajemnicy państwowej,
 - 6) przygotowywanie dla najwyższych organów władzy i administracji państwowej informacji i analiz istotnych dla bezpieczeństwa państwa.
 - 7) kryptograficzna ochrona wiadomości stanowiących tajemnicę państwową i służbową, przekazywanych przez techniczne środki łączności na potrzeby organów administracji państwowej i państwowych instytucji finansowych i gospodarczych.
3. Szef Urzędu Ochrony Państwa wykonuje zadania przy pomocy Urzędu Ochrony Państwa.

4. Nazwa Urząd Ochrony Państwa, jej skrót UOP oraz znak graficzny Urzędu Ochrony Państwa przysługują wyłącznie urzędowi, o którym mowa w ust. 3.
5. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór znaku graficznego Urzędu Ochrony Państwa, uwzględniając w jego symbolice wizerunek orła oraz ustalając kolorystykę tego znaku.

Art. 2.

1. Urząd Ochrony Państwa i Wojskowe Służby Informacyjne współdziałają przy zapobieganiu i zwalczaniu zbrodni szpiegostwa oraz innych przestępstw godzących w potencjał obronny państwa.
2. Organy administracji rządowej współdziałają z Szefem Urzędu Ochrony Państwa w sprawach należących do jego zakresu działania.

Art. 3.

1. Organizacja wewnętrzna Urzędu Ochrony Państwa jest jednostopniowa. Jednostkami organizacyjnymi Urzędu Ochrony Państwa są zarządy, biura i delegatury, którymi kierują dyrektorzy.
2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze zarządzenia, szczegółowe zadania Szefa Urzędu Ochrony Państwa.
3. Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, nadaje Urzędowi Ochrony Państwa statut, który powinien określać organizację Urzędu Ochrony Państwa i ustalać wykaz jednostek organizacyjnych Urzędu, a także siedziby i właściwość terytorialną delegatur.
4. Szef Urzędu Ochrony Państwa określi, w drodze zarządzeń, regulamin organizacyjny Urzędu Ochrony Państwa oraz regulaminy jednostek organizacyjnych, uwzględniając ich strukturę wewnętrzną i szczegółowe zadania.
5. Szef Urzędu Ochrony Państwa, w drodze zarządzenia, może tworzyć zespoły o charakterze stałym lub doraźnym, określając ich nazwę, skład osobowy oraz szczegółowy zakres i tryb działania.
6. Szef Urzędu Ochrony Państwa, w drodze zarządzenia, tworzy, przekształca i likwiduje ośrodki szkolenia, określając ich strukturę, zadania i szczegółowe zasady funkcjonowania.

Rozdział 2

Organizacja Urzędu Ochrony Państwa

Art. 4.

1. Prezes Rady Ministrów sprawuje nadzór nad działalnością Szefa Urzędu Ochrony Państwa. Szef Urzędu Ochrony Państwa podlega bezpośrednio Prezesowi Rady Ministrów.
2. Przy Radzie Ministrów działa Kolegium do Spraw Służb Specjalnych, zwane dalej "Kolegium", jako organ opiniotawczo-doradczy w sprawach programowania, nadzoru i koordynowania działań Urzędu Ochrony Państwa i Wojskowych Służb Informacyjnych, zwanych dalej "służbami specjalnymi", oraz podejmowanych dla ochrony bezpieczeństwa państwa działań Policji, Straży Granicznej i

Żandarmerii Wojskowej. Do zadań Kolegium należy w szczególności formułowanie ocen lub wyrażanie opinii w sprawach:

- 1) powoływania i odwoływania Szefa Urzędu Ochrony Państwa oraz Szefa Inspektoratu Wojskowych Służb Informacyjnych,
 - 2) wytyczania kierunków i planów działania służb specjalnych,
 - 3) szczegółowych projektów budżetów Urzędu Ochrony Państwa i Wojskowych Służb Informacyjnych, przed rozpatrzeniem ich przez Radę Ministrów,
 - 4) tworzenia oraz zmian centralnych planów ochrony organów i instytucji państwowych oraz gospodarki narodowej,
 - 5) wykonywania przez służby specjalne powierzonych im zadań zgodnie z kierunkami i planami działania tych służb,
 - 6) koordynacji działań służb specjalnych z Żandarmerią Wojskową, Policją, Strażą Graniczną oraz ich współdziałania w dziedzinie ochrony i bezpieczeństwa państwa,
 - 7) współdziałania organów państwowych ze służbami specjalnymi.
3. W skład Kolegium wchodzi:
- 1) przewodniczący - Prezes Rady Ministrów,
 - 2) członkowie:
 - a) minister właściwy do spraw wewnętrznych,
 - b) minister właściwy do spraw zagranicznych,
 - c) minister właściwy do spraw obrony narodowej,
 - d) Szef Urzędu Ochrony Państwa,
 - e) Sekretarz Komitetu Obrony Kraju,
 - f) przewodniczący stałego komitetu Rady Ministrów, właściwego w sprawach zewnętrznego i wewnętrznego bezpieczeństwa państwa.
4. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może delegować swojego przedstawiciela do udziału w posiedzeniach Kolegium.
5. W pracach Kolegium uczestniczy Sekretarz Kolegium, powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów.
6. Prezes Rady Ministrów może zapraszać do udziału w posiedzeniach Kolegium przewodniczących właściwych komisji sejmowych.
7. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia:
- 1) zadania, szczegółowe zasady i tryb funkcjonowania Kolegium, a także zasady udziału w posiedzeniach Kolegium przedstawicieli służb specjalnych i innych właściwych organów,
 - 2) zakres czynności Sekretarza Kolegium.

Art. 4a.

1. Szefa Urzędu Ochrony Państwa powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów po zasięgnięciu opinii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kolegium oraz Sejmowej Komisji do Spraw Służb Specjalnych.
2. W razie zwolnienia stanowiska Szefa Urzędu Ochrony Państwa, Prezes Rady Ministrów, do czasu powołania nowego Szefa, powierza pełnienie obowiązków

Szefa Urzędu Ochrony Państwa, na czas nie dłuższy niż trzy miesiące, jednemu z jego zastępców lub innej osobie.

3. W razie czasowej niemożności sprawowania funkcji przez Szefa Urzędu Ochrony Państwa, Prezes Rady Ministrów, do czasu ustania przeszkody w sprawowaniu tej funkcji przez dotychczasowego Szefa, powierza pełnienie obowiązków Szefa Urzędu Ochrony Państwa jednemu z jego zastępców lub innej osobie.
4. Zastępców Szefa Urzędu Ochrony Państwa powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Szefa Urzędu Ochrony Państwa.

Art. 4b.

1. Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Kolegium, wytycza corocznie kierunki działań Urzędu Ochrony Państwa.
2. W oparciu o wytyczne, o których mowa w ust. 1, Szef Urzędu Ochrony Państwa opracowuje i przedstawia do zatwierdzenia Prezesowi Rady Ministrów roczny plan działania Urzędu Ochrony Państwa.
3. Prezes Rady Ministrów w celu zapewnienia wymaganego współdziałania służb specjalnych może, po zasięgnięciu opinii Kolegium, udzielać w tym zakresie wiążących wytycznych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych - w odniesieniu do działalności Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i podporządkowanych mu jednostek wojskowych, ministrowi właściwemu do spraw sprawiedliwości - w odniesieniu do działalności Centralnego Zarządu Zakładów Karnych, ministrowi właściwemu do spraw obrony narodowej - w odniesieniu do działalności Wojskowych Służb Informacyjnych i Żandarmerii Wojskowej oraz Szefowi Urzędu Ochrony Państwa - w odniesieniu do działalności Urzędu Ochrony Państwa.

art. 5 skreślony

Art. 5a.

1. Szef Urzędu Ochrony Państwa, w zakresie swojej właściwości, opracowuje i przedstawia Radzie Ministrów oraz Prezesowi Rady Ministrów projekty aktów prawnych Rady Ministrów i Prezesa Rady Ministrów, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.
2. Szef Urzędu Ochrony Państwa określa metody i formy wykonywania zadań przez podległe jednostki organizacyjne, w zakresie nie objętym innymi przepisami wydanymi na podstawie ustawy.
3. Szef Urzędu Ochrony Państwa może, w drodze zarządzenia, powoływać kolegialne organy doradcze i opiniotwórcze, określając ich nazwę, skład osobowy oraz szczegółowy zakres i tryb działania.
4. Szef Urzędu Ochrony Państwa określi, w drodze zarządzenia, sposób i tryb wykonywania wewnętrznej kontroli w Urzędzie Ochrony Państwa, a w szczególności jednostki właściwe do prowadzenia i dokumentowania kontroli.

Rozdział 3

Zakres uprawnień Urzędu Ochrony Państwa

Art. 6.

1. W granicach swoich zadań Urząd Ochrony Państwa wykonuje czynności operacyjno-rozpoznawcze i dochodzeniowo-śledcze w celu rozpoznania, zapobiegania i wykrywania przestępstw, a także czynności operacyjno-rozpoznawcze, w celu uzyskania informacji istotnych dla ochrony bezpieczeństwa państwa.
2. Urząd Ochrony Państwa wykonuje również czynności na polecenie sądu lub prokuratora w zakresie określonym w Kodeksie postępowania karnego.
3. Funkcjonariusze Urzędu Ochrony Państwa, zwani dalej "funkcjonariuszami", wykonują czynności tylko w zakresie właściwości tego urzędu i w tym zakresie przysługują im uprawnienia procesowe policjantów, wynikające z przepisów Kodeksu postępowania karnego.

Art. 6a.

1. Urząd Ochrony Państwa w celu realizacji ustawowych zadań może zbierać, także niejawnie, z zachowaniem ograniczeń wynikających z art. 10 ust. 1, dane osobowe, w tym również dane wskazane w art. 27 i 28 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. Nr 133, poz. 883, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 50, poz. 580 i Nr 116, poz. 1216 oraz z 2001 r. Nr 42, poz. 474 i Nr 49, poz. 509), a także korzystać z danych o osobie, w tym również w formie zapisu elektronicznego, uzyskanych przez organy, służby i instytucje państwowe w wyniku wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz przetwarzać je w rozumieniu ustawy o ochronie danych osobowych, bez wiedzy i zgody osoby, której dane te dotyczą.
2. Administrator danych, o których mowa w ust. 1, jest obowiązany udostępnić dane osobowe, z zastrzeżeniem ust. 4, na podstawie imiennego upoważnienia Szefa Urzędu Ochrony Państwa lub upoważnionego funkcjonariusza, okazanego przez funkcjonariusza wraz z legitymacją służbową. Fakt udostępnienia tych danych stanowiących tajemnicę państwową podlega ochronie na podstawie ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. Nr 11, poz. 95, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 39, poz. 462 oraz z 2001 r. Nr 22, poz. 247, Nr 27, poz. 298 i Nr 56, poz. 580).
3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór upoważnienia, o którym mowa w ust. 2, uwzględniając wyłącznie niezbędne dane upoważnionego funkcjonariusza oraz szczegółowe warunki wydawania upoważnień w imieniu Szefa Urzędu Ochrony Państwa przez jego zastępcę lub innego funkcjonariusza.
4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres, warunki i tryb przekazywania Urzędowi Ochrony Państwa informacji o osobie, uzyskanych przez inne organy uprawnione do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, w czasie wykonywania tych czynności, uwzględniając wymagania wynikające z przepisów o ochronie informacji niejawnych.

Art. 7.

1. Funkcjonariusze, wykonując czynności, o których mowa w art. 6, mają prawo:
 - 1) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości,
 - 2) zatrzymywania osób w trybie i w wypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego,
 - 3) przeszukania osób i pomieszczeń w trybie i wypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustawach,
 - 4) dokonywania kontroli osobistej, a także przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunku w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary,
 - 5) żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej; wymienione instytucje, organy i jednostki obowiązane są, w zakresie swojego działania, do udzielenia tej pomocy, w zakresie obowiązujących przepisów prawa,
 - 6) zwracania się o niezbędną pomoc do innych jednostek gospodarczych i organizacji społecznych, jak również zwracania się w nagłych wypadkach do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa.
2. Zatrzymanie osoby może być zastosowane tylko wówczas, gdy inne środki okazały się bezcelowe lub nieskuteczne.
3. Osobę zatrzymaną należy niezwłocznie poddać - w razie uzasadnionej potrzeby - badaniu lekarskiemu lub udzielić jej pierwszej pomocy medycznej.
4. Czynności wymienione w ust. 1 powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której zostają podjęte.
5. Na sposób prowadzenia czynności, o których mowa w ust. 1, przysługuje zażalenie do miejscowo właściwego prokuratora.
6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób przeprowadzania czynności wymienionych w ust. 1 pkt 1, 2 i 4-6, uwzględniając dostosowany do sytuacji sposób przeprowadzania przez funkcjonariuszy Urzędu Ochrony Państwa czynności podejmowanych w ramach ustawowych uprawnień, zwłaszcza sposób ustalenia tożsamości, legitymowania i zatrzymywania osób oraz obowiązki funkcjonariuszy podczas realizacji tych czynności, a także tryb zwracania się o pomoc.

Art. 8.

1. W razie niepodporządkowania się wydanym na podstawie prawa poleceniom funkcjonariuszy, mogą oni stosować fizyczne, techniczne i chemiczne środki przymusu bezpośredniego, służące do obezwładniania bądź konwojowania osób oraz do zatrzymywania pojazdów.
2. W przypadkach określonych w ust. 1 mogą być stosowane jedynie środki przymusu bezpośredniego odpowiadające potrzebom wynikającym z istniejącej sytuacji i niezbędne do osiągnięcia podporządkowania się wydanym poleceniom.
3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w ust. 1, oraz przypadki i sposób ich użycia,

uwzględniając odpowiednie do sytuacji rodzaje fizycznych, chemicznych i technicznych środków przymusu bezpośredniego, cel, w jakim poszczególne środki mogą być użyte, ograniczenia ich użycia oraz sposób postępowania funkcjonariusza stosującego te środki, a także sposób dokumentowania przypadków ich zastosowania.

Art. 9.

1. Jeżeli środki przymusu bezpośredniego wymienione w art. 8 ust. 1 okazały się niewystarczające lub ich użycie ze względu na okoliczności danego zdarzenia nie jest możliwe, funkcjonariusz ma prawo użycia broni palnej wyłącznie:
 - 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność funkcjonariusza lub innej osoby oraz w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu,
 - 2) przeciwko osobie nie podporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrażać może życiu, zdrowiu lub wolności funkcjonariusza albo innej osoby,
 - 3) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną funkcjonariuszowi lub innej osobie uprawnionej do posiadania broni palnej,
 - 4) w celu odparcia niebezpiecznego, bezpośredniego, gwałtownego zamachu na obiekty i urządzenia ważne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, na siedziby naczelnych organów władzy, naczelnych i centralnych organów administracji państwowej albo wymiaru sprawiedliwości, na obiekty gospodarki lub kultury narodowej oraz na przedstawicielstwa dyplomatyczne i urzędy konsularne państw obcych albo organizacji międzynarodowych, a także na obiekty dozorowane przez uzbrojoną formację ochronną, utworzoną na podstawie odrębnych przepisów,
 - 5) w celu odparcia zamachu na mienie, stwarzającego jednocześnie bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia lub wolności człowieka,
 - 6) w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie broni było dopuszczalne w przypadkach określonych w pkt 1-3 i 5, albo za osobą, wobec której istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia zabójstwa, zamachu terrorystycznego, uprowadzenia osoby w celu wymuszenia okupu lub określonego zachowania, rozboju, kradzieży rozbójniczej, wymuszenia rozbójniczego, umyślnego ciężkiego uszkodzenia ciała, zgwałcenia, podpalenia lub umyślnego sprowadzenia w inny sposób niebezpieczeństwa powszechnego dla życia albo zdrowia,
 - 7) w celu ujęcia osoby, o której mowa w pkt 6, jeśli schroniła się ona w miejscu trudno dostępnym, a z okoliczności towarzyszących wynika, że może użyć broni palnej lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrażać może życiu lub zdrowiu,
 - 8) w celu odparcia gwałtownego, bezpośredniego i bezprawnego zamachu na konwój ochraniający osoby, dokumenty zawierające wiadomości stanowiące tajemnicę państwową, pieniądze albo inne przedmioty wartościowe,
 - 9) w celu ujęcia lub udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej, tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności, jeśli:

- a) ucieczka osoby pozbawionej wolności stwarza zagrożenie dla życia albo zdrowia ludzkiego,
 - b) istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba pozbawiona wolności może użyć broni palnej, materiałów wybuchowych lub niebezpiecznego narzędzia,
 - c) pozbawienie wolności nastąpiło w związku z uzasadnionym podejrzeniem lub stwierdzeniem popełnienia przestępstw, o których mowa w pkt 6.
2. Użycie broni palnej powinno następować w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę osobie, przeciwko której użyto broni, i nie może zmierzać do pozbawienia jej życia, a także narażać na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia innych osób.
3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, dostosowane do sytuacji, warunki i sposób postępowania przy użyciu broni palnej, uwzględniając ograniczenia w zakresie użycia broni palnej, a także sposób dokumentowania przypadków użycia broni palnej.

Art. 10.

1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych, w zakresie nie objętym przepisami Kodeksu postępowania karnego, podejmowanych przez Urząd Ochrony Państwa w celu realizacji zadań określonych w art. 1 ust. 2 pkt 1-5, a także w celu zapobieżenia lub wykrycia przestępstw ściganych na mocy umów i porozumień międzynarodowych, Szef Urzędu Ochrony Państwa, po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może zarządzić na czas określony kontrolę korespondencji, a także stosowanie środków technicznych, umożliwiających uzyskiwanie w sposób tajny informacji oraz utrwalanie dowodów. Szef Urzędu Ochrony Państwa bieżąco informuje Prokuratora Generalnego o wynikach przeprowadzanych czynności.
- 1a. Obowiązek uzyskiwania zgody Prokuratora Generalnego nie dotyczy:
- 1) uzyskania informacji w postaci danych identyfikacyjnych abonenta oraz danych dotyczących faktu, okoliczności i rodzaju połączenia, prób uzyskania połączenia między określonymi zakończeniami sieci telekomunikacyjnej,
 - 2) identyfikacji zakończeń sieci, pomiędzy którymi wykonano połączenie.
- 1b. Na pisemny wniosek Szefa Urzędu Ochrony Państwa lub kierownika jednostki organizacyjnej Urzędu Ochrony Państwa operator udostępnia informacje, o których mowa w ust. 1a.
- 1c. Udostępnianie informacji i danych, o których mowa w ust. 1a, może następować za pomocą sieci telekomunikacyjnej.
2. W wypadkach nie cierpiących zwłoki, gdy mogłoby to spowodować utratę informacji lub zatarcie dowodów przestępstwa, Szef Urzędu Ochrony Państwa może zarządzić kontrolę korespondencji lub stosowanie środków technicznych, o których mowa w ust. 1, jednocześnie zwracając się do Prokuratora Generalnego o wyrażenie na to zgody.
3. W razie nie wyrażenia przez Prokuratora Generalnego w ciągu 24 godzin zgody, o której mowa w ust. 2, Szef Urzędu Ochrony Państwa nakazuje natychmiastowe wstrzymanie kontroli korespondencji lub stosowania środków technicznych oraz

zarządza protokolarne, komisyjne zniszczenie zgromadzonych w ten sposób materiałów.

4. Czynności określone w ust. 1 i 2 mogą być podjęte tylko wówczas, gdy inne środki okazały się bezskuteczne albo zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, że będą nieskuteczne lub nieprzydatne do wykrycia przestępstwa, ujawnienia jego sprawców i ujawnienia oraz zabezpieczenia dowodów.
5. W przypadku potwierdzenia informacji o przestępstwie określonym w ust. 1, Szef Urzędu Ochrony Państwa przekazuje Prokuratorowi Generalnemu materiały uzyskane w wyniku czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, z wnioskiem o wszczęcie postępowania karnego.
6. Materiały uzyskane w wyniku czynności, o których mowa w ust. 1, 1a i 2, które nie stanowią informacji potwierdzających zaistnienie przestępstwa podlegają niezwłocznemu, protokolarnemu, komisijnemu zniszczeniu.
7. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1, 1a oraz 2, uwzględniając sposoby kontroli korespondencji oraz rodzaje stosowanych środków technicznych umożliwiających uzyskanie w sposób niejawny informacji o zagrożeniach bezpieczeństwa państwa oraz zbieranie i utrwalanie dowodów przestępstw, tryb zarządzania tych czynności, rodzaje dokumentów sporządzanych w związku z wykonywaniem czynności, a także rodzaje informacji, które powinny zawierać te dokumenty.

Art. 10a.

1. W sprawach o przestępstwa:

- 1) określone w art. 122-133 Kodeksu karnego,
- 2) nielegalnego wytwarzania, posiadania albo obrotu bronią, amunicją lub materiałami wybuchowymi, środkami odurzającymi oraz psychotropowymi lub materiałami jądrowymi i promieniotwórczymi, mającymi charakter lub zasięg międzynarodowy, pozostającymi w związku z działalnością terrorystyczną, godzącą w bezpieczeństwo państwa,
- 3) przyjmowania lub wręczania korzyści majątkowej w celu podjęcia lub zaniechania czynności służbowej, którego następstwem może być zagrożenie bezpieczeństwa państwa lub jego podstaw ekonomicznych,
- czynności operacyjno-rozpoznawcze zmierzające do sprawdzenia uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o przestępstwie oraz wykrycia sprawców i uzyskania dowodów mogą polegać na dokonaniu w sposób niejawny nabycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęciu lub wręczeniu korzyści majątkowej.

2. Szef Urzędu Ochrony Państwa może zarządzić, na czas określony, czynności wymienione w ust. 1, po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego oraz bieżąco informuje Prokuratora Generalnego o przeprowadzonych czynnościach i o ich wyniku.
3. W czasie wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1, może być stosowana kontrola korespondencji i środki techniczne na zasadach określonych w art. 10.

4. Czynności określone w ust. 1 nie mogą polegać na kierowaniu działaniami wyczerpującymi znamiona czynu zabronionego prawem. W odniesieniu do czynów dotyczących przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej nie mogą również polegać na nakłanianiu do udzielenia lub przyjęcia takiej korzyści.
5. Przepisy art. 10 ust. 2-6 stosuje się odpowiednio.
6. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1, uwzględniając formy, w jakich może następować nabycie lub przejęcie przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przypadkowi albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie jest zabronione lub obrót nimi jest zabroniony, a także sposób przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej, sposób postępowania z przejętymi przedmiotami, a także rodzaje dokumentów sporządzanych w związku z wykonywaniem czynności i rodzaje informacji, które powinny zawierać te dokumenty.

Art. 10b.

1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych w celu udokumentowania przestępstw określonych w art. 1 ust. 2 pkt 2-4 albo w celu ustalenia tożsamości osób uczestniczących w tych przestępstwach lub przejęcia przedmiotów przestępstwa Szef Urzędu Ochrony Państwa może przed wszczęciem postępowania karnego zarządzić niejawną nadzorowanie przemieszczania, przechowywania i obrotu przedmiotami przestępstwa, jeżeli nie stworzy to zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego.
2. O wydanym w trybie ust. 1 zarządzeniu należy niezwłocznie poinformować Prokuratora Generalnego, którego także informuje się o przebiegu i wynikach podjętych czynności. Prokurator Generalny może nakazać zaniechanie tych czynności.
3. Stosownie do zarządzenia, o którym mowa w ust. 1, organy i instytucje państwowe są obowiązane dopuścić do dalszego przewozu przesyłki zawierające przedmioty przestępstwa w stanie nienaruszonym lub po ich usunięciu, albo zastąpieniu w całości lub w części.
4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1, wskazując, w jakich formach następować będzie niejawną nadzorowanie przemieszczania, przechowywania i obrotu przedmiotami przestępstwa, rodzaje dokumentów sporządzanych w związku z wykonywaniem czynności oraz rodzaje informacji, które powinny być zawarte w tych dokumentach.

Art. 11.

1. W zakresie swojej właściwości Urząd Ochrony Państwa, z zachowaniem ograniczeń wynikających z art. 10 ust. 1, może uzyskiwać informacje, w tym także tajne i poufne, gromadzić je, sprawdzać i przetwarzać.
2. Jeżeli uzyskane informacje, w tym także te, o których mowa w ust. 1, mogą mieć istotne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa, Szef Urzędu Ochrony Państwa ma obowiązek niezwłocznego przekazania ich do wiadomości Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Rady Ministrów. Jeśli uzyskane informa-

cje dotyczą ściśle spraw objętych zakresem działania właściwego ministra, Szef Urzędu Ochrony Państwa może je również przekazać temu ministrowi.

Art. 11a.

1. W związku z wykonywaniem zadań wymienionych w art. 1 ust. 2 Urząd Ochrony Państwa zapewnia ochronę form i metod realizacji zadań, informacji oraz własnych obiektów i danych identyfikujących funkcjonariuszy.
2. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych funkcjonariusze mogą posługiwać się dokumentami, które uniemożliwiają ustalenie danych identyfikujących funkcjonariusza oraz środków, którymi posługuje się przy wykonywaniu zadań służbowych.
3. W szczególnie uzasadnionych wypadkach, przepis ust. 2 może mieć zastosowanie do osób, o których mowa w art. 13 ust. 1.
4. Szef Urzędu Ochrony Państwa określi szczegółowe zasady i tryb wydawania, posługiwania się, a także przechowywania dokumentów, o których mowa w ust. 2.

Art. 11b.

1. Szef Urzędu Ochrony Państwa określa obieg informacji tajnych i poufnych w Urzędzie Ochrony Państwa.
2. Szef Urzędu Ochrony Państwa może zezwalać funkcjonariuszom i pracownikom Urzędu Ochrony Państwa na udzielenie wiadomości stanowiącej tajemnicę państwową lub służbową określonej osobie lub instytucji. Zezwolenie to nie może jednak dotyczyć sytuacji, o której mowa w art. 12, z wyjątkiem dokumentów i materiałów, które Sąd Apelacyjny w Warszawie lub Rzecznik Interesu Publicznego uznają za niezbędne w związku z wykonywaniem przez nich zadań określonych w ustawie z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz.U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428).
3. Udzielenie informacji o szczegółowych formach, zasadach i organizacji, a także o prowadzonych czynnościach operacyjno-rozpoznawczych oraz o stosowanych środkach i metodach ich realizacji może nastąpić wyłącznie w przypadku, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego w związku z wykonywaniem tych czynności. W takim przypadku udzielenie informacji następuje w trybie określonym w ust. 4.
4. W razie odmowy zwolnienia pracownika, funkcjonariusza lub osoby udzielającej im pomocy w wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych od obowiązku zachowania tajemnicy państwowej albo odmowy zezwolenia na udostępnienie dokumentów lub materiałów objętych tajemnicą państwową pomimo żądania prokuratora lub sądu, zgłoszonego w związku z postępowaniem karnym o przestępstwo wymienione w art. 109 Kodeksu karnego lub o zbrodnię godzącą w życie ludzkie albo o występki przeciwko życiu i zdrowiu, gdy jego następstwem była śmierć człowieka, Szef Urzędu Ochrony Państwa przedstawia żądane dokumenty i materiały oraz wyjaśnienie Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego. Jeżeli Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego stwierdzi, że uwzględnienie żądania prokuratora lub sądu jest konieczne do prawidłowości postępowania

karnego, Szef Urzędu Ochrony Państwa jest obowiązany zwolnić od zachowania tajemnicy lub udostępnić dokumenty i materiały objęte tajemnicą.

5. Szef Urzędu Ochrony Państwa na żądanie Sądu Apelacyjnego w Warszawie lub Rzecznika Interesu Publicznego udostępnia wszelkie posiadane dokumenty i materiały, o których mowa w ust. 2.

Art. 12.

1. Udzielanie informacji o osobie, uzyskanych w czasie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz w trybie, o którym mowa w art. 6a ust. 1, dozwolone jest wyłącznie na żądanie sądu lub prokuratora, a wykorzystanie tych informacji może nastąpić tylko w celu ścigania karnego, przeprowadzenia postępowania sprawdzającego na podstawie przepisów o ochronie informacji niejawnych lub w celu wykonania przez Sąd Apelacyjny w Warszawie i Rzecznika Interesu Publicznego zadań, o których mowa w art. 11b ust. 2.
2. Zakaz określony w ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli ustawa nakłada obowiązek udzielenia takich informacji określonemu organowi, a także w przypadkach, gdy zatajenie takiej informacji prowadziłoby do zagrożenia życia lub zdrowia innych osób.

Art. 13.

1. Urząd Ochrony Państwa przy wykonywaniu swych zadań może korzystać z pomocy osób nie będących jego funkcjonariuszami, z zastrzeżeniem art. 13a. Zabronione jest ujawnianie danych o osobie udzielającej pomocy Urzędowi Ochrony Państwa, w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych.
- 1a. Ujawnienie danych o osobie, o której mowa w ust. 1, może nastąpić jedynie w przypadkach i trybie określonych w art. 11b ust. 4.
- 1b. Dane o osobie, o której mowa w ust. 1, mogą być ujawnione, na żądanie prokuratora, także w razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez tę osobę przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego, w związku z wykonywaniem czynności operacyjno-rozpoznawczych. Ujawnienie tych danych następuje w trybie określonym w art. 11b ust. 4.
2. Za udzielenie pomocy, o której mowa w ust. 1, osobom nie będącym funkcjonariuszami może być przyznane wynagrodzenie wypłacane z funduszu operacyjnego.
3. Szef Urzędu Ochrony Państwa określa zasady tworzenia i gospodarowania funduszem operacyjnym.
4. Jeżeli w czasie korzystania lub w związku z korzystaniem przez Urząd Ochrony Państwa z pomocy osób, o których mowa w ust. 1, osoby te utraciły życie lub poniosły uszczerbek na zdrowiu lub mieniu, przysługuje odszkodowanie w trybie i na zasadach określonych w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów.

Art. 13a.

Urząd Ochrony Państwa nie może przy wykonywaniu swoich zadań korzystać z tajnej współpracy osób, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnianiu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z

nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz.U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428).

Art. 14.

Na żądanie wojewody właściwe delegatury Urzędu Ochrony Państwa składają sprawozdania i informacje o stanie bezpieczeństwa państwa w zakresie dotyczącym województwa.

Art. 14a.

1. Na wniosek Szefa Urzędu Ochrony Państwa, uzgodniony z właściwym ministrem, państwowe jednostki organizacyjne obowiązane są uwzględniać potrzeby Urzędu Ochrony Państwa w zakresie produkcji, usług i dostaw środków technicznych, niezbędnych do wykonywania jego zadań.
2. Jednostki organizacyjne Urzędu Ochrony Państwa, związki zawodowe oraz funkcjonariusze i pracownicy tych jednostek nie mogą uczestniczyć w żadnej działalności, w tym gospodarczej, jeśli działalność ta mogłaby prowadzić do wykorzystania autorytetu urzędowego, informacji służbowych lub środków publicznych do celów pozasłużbowych albo w sposób sprzeczny z ich przeznaczeniem.

Rozdział 4

Służba funkcjonariuszy Urzędu Ochrony Państwa

Art. 15.

Służbę w Urzędzie Ochrony Państwa może pełnić obywatel polski, który wykazuje nieskazitelną postawę moralną i patriotyczną, korzystający z pełni praw publicznych, posiadający co najmniej średnie wykształcenie i określone kwalifikacje zawodowe oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, podległych szczególnej dyscyplinie służbowej, której gotów jest się podporządkować.

Art. 16.

1. Zdolność fizyczną i psychiczną do służby ustalają komisje lekarskie podległe Szefowi Urzędu Ochrony Państwa.
2. Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady oceny zdolności fizycznej i psychicznej do służby, a także tryb orzekania o tej zdolności oraz właściwość i tryb postępowania komisji lekarskich w tych sprawach.

Art. 16a.

1. Przyjęcie kandydata do służby w Urzędzie Ochrony Państwa następuje po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego, na które składa się:
 - 1) przyjęcie podania o przyjęcie do służby, kwestionariusza osobowego, a także dokumentów stwierdzających wymagane wykształcenie i kwalifikacje zawodowe, w tym specjalistyczne, oraz zawierających dane o uprzednim zatrudnieniu,

- 2) przeprowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej,
 - 3) postępowanie sprawdzające określone w przepisach o ochronie informacji niejawnych,
 - 4) ustalenie zdolności fizycznej i psychicznej do służby w Urzędzie Ochrony Państwa.
2. W stosunku do kandydata ubiegającego się o przyjęcie do służby w Urzędzie Ochrony Państwa na stanowisko wymagające szczególnych umiejętności lub predyspozycji postępowanie kwalifikacyjne może być rozszerzone o czynności mające na celu sprawdzenie przydatności kandydata do służby na takim stanowisku, w tym przeprowadzenie badania psychofizjologicznego.
3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór kwestionariusza osobowego oraz szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego wobec kandydatów do służby w Urzędzie Ochrony Państwa, określając czynności niezbędne do podjęcia decyzji dotyczącej osoby ubiegającej się o przyjęcie do służby w Urzędzie Ochrony Państwa.

Art. 17.

1. Przed podjęciem służby funkcjonariusz składa ślubowanie według następującej roty:

"Ja, Obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, świadom podejmowanych obowiązków funkcjonariusza Urzędu Ochrony Państwa, ślubuję: służyć wiernie Narodowi, chronić ustanowiony Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej porządek prawny, strzec bezpieczeństwa Państwa i jego obywateli, nawet z narażeniem życia. Wykonując powierzone mi zadania, ślubuję pilnie przestrzegać prawa, dochować wierności konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej, przestrzegać dyscypliny służbowej oraz wykonywać rozkazy i polecenia przełożonych. Ślubuję strzec tajemnicy państwowej i służbowej, a także honoru, godności i dobrego imienia służby oraz przestrzegać zasad etyki zawodowej."

2. Ceremoniał składania ślubowania określa Szef Urzędu Ochrony Państwa.

Art. 18.

1. Stosunek służbowy funkcjonariusza powstaje w drodze mianowania na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się do służby.
2. Początek służby liczy się od dnia określonego w rozkazie o mianowaniu funkcjonariusza.
3. Mianowanie może nastąpić po odbyciu zasadniczej służby wojskowej albo po przeniesieniu do rezerwy.
4. Warunku określonego w ust. 3 nie stosuje się do kobiet, a także do osób rozpoczynających naukę lub przeszkolenie zawodowe w szkołach resortu spraw wewnętrznych.
5. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór legitymacji służbowej i innych dokumentów funkcjonariuszy Urzędu Ochrony Państwa, organy właściwe do ich wydawania, wymiany i unieważniania oraz dokonywania w nich wpisów, przypadki, w których legitymacja służbowa lub inne dokumenty podlegają zwrotowi, wymianie lub unieważnieniu, a także tryb postępowania w przy-

padku ich utraty, jak również sposób posługiwania się legitymacją służbową oraz innymi dokumentami.

6. Szef Urzędu Ochrony Państwa określa znaki i inne dokumenty identyfikacyjne funkcjonariuszy.

Art. 19.

1. Osobę zgłaszającą się do podjęcia służby w Urzędzie Ochrony Państwa mianuje się funkcjonariuszem w służbie przygotowawczej, na okres 3 lat.
2. Po upływie służby przygotowawczej funkcjonariusz zostaje mianowany na stałe.
3. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi kwalifikacjami funkcjonariusza Szef Urzędu Ochrony Państwa może skrócić okres jego służby przygotowawczej albo zwolnić funkcjonariusza od odbywania tej służby.
4. W razie przerwy w wykonywaniu przez funkcjonariusza obowiązków służbowych, trwającej dłużej niż 3 miesiące, Szef Urzędu Ochrony Państwa może przedłużyć okres jego służby przygotowawczej.

Art. 20.

Do mianowania funkcjonariuszy na stanowiska służbowe, przenoszenia oraz zwalniania z tych stanowisk właściwy jest Szef Urzędu Ochrony Państwa.

Art. 21.

1. Czas pełnienia służby funkcjonariusza jest określany wymiarem jego obowiązków, z uwzględnieniem prawa do wypoczynku.
2. Czas pełnienia służby funkcjonariusza wynosi 40 godzin tygodniowo w przyjętym okresie rozliczeniowym, nieprzekraczającym 3 miesięcy.
3. W zamian za czas służby w wymiarze przekraczającym normę określoną w ust. 2 funkcjonariuszowi przysługuje czas wolny od służby w tym samym wymiarze.
4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rozkład czasu służby, tryb udzielania czasu wolnego w zamian za służbę w wymiarze przekraczającym 40 godzin tygodniowo, uwzględniając potrzebę zapewnienia niezakłóconego toku służby.

Art. 22.

Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki bezpieczeństwa i higieny służby oraz zakres, w jakim mają do tych warunków zastosowanie przepisy działu X Kodeksu pracy, uwzględniając szczególny charakter służby, zagrożenia występujące na niektórych stanowiskach służbowych lub podczas wykonywania niektórych zadań służbowych oraz obowiązki spoczywające na funkcjonariuszach oraz ich przełożonych w zakresie zapobiegania ewentualnym zagrożeniom dla życia lub zdrowia, a ponadto w zakresie dotyczącym stanowisk służbowych nieobjętych specyfiką służby w Urzędzie Ochrony Państwa, uwzględniając przepisy prawa mające zastosowanie do tych stanowisk.

Art. 23.

1. Funkcjonariusz podlega okresowemu opiniowaniu służbowemu.

2. Funkcjonariusza zapoznaje się z opinią służbową w ciągu 14 dni od jej sporządzenia; może on w terminie 14 dni od zapoznania się z opinią wnieść odwołanie do wyższego przełożonego.
3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza opinii służbowej, szczegółowe zasady i tryb opiniowania funkcjonariuszy, uwzględniając przesłanki opiniowania i jego częstotliwości, kryteria brane pod uwagę przy opiniowaniu i skalę ocen, właściwość przełożonych w zakresie wydawania opinii, tryb zapoznawania funkcjonariuszy z opinią służbową oraz tryb wnoszenia i rozpatrywania odwołań od opinii.

Art. 24.

1. Funkcjonariusz może być przeniesiony do pełnienia służby albo delegowany do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości z urzędu lub na własną prośbę.
2. Do przenoszenia lub delegowania funkcjonariusza właściwy jest Szef Urzędu Ochrony Państwa.

Art. 25.

1. Funkcjonariuszowi można powierzyć pełnienie obowiązków służbowych na innym stanowisku. W takim przypadku uposażenie funkcjonariusza nie może być obniżone.
2. Funkcjonariusza można oddelegować do wykonywania pracy poza Urzędem Ochrony Państwa.
- 2a. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb oddelegowania, uprawnienia i obowiązki funkcjonariusza w czasie oddelegowania, a także zasady wypłaty uposażenia i innych świadczeń przysługujących oddelegowanemu funkcjonariuszowi, uwzględniając również tryb kierowania funkcjonariusza do wykonywania przez niego zadań służbowych poza Urzędem Ochrony Państwa, właściwość przełożonych oraz szczególne regulacje dotyczące praw i obowiązków funkcjonariusza pełniącego służbę poza Urzędem.
3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, stanowiska w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, na których zatrudnia się oddelegowanych funkcjonariuszy Urzędu Ochrony Państwa, ustalając liczbę stanowisk i ich zaszeregowanie w stosunku do stawek wynagrodzenia zasadniczego pracowników Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Art. 26.

1. Funkcjonariusza przenosi się na niższe stanowisko służbowe w razie wymierzenia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe.
2. Funkcjonariusza można przenieść na niższe stanowisko służbowe w przypadkach:
 - 1) orzeczenia przez komisję lekarską trwałej niezdolności do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku, jeżeli nie ma możliwości mianowania go na stanowisko równorzędne,
 - 2) nieprzydatności na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej,

- 3) niewywiązywania się z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku, stwierdzonego w okresie służby stałej w dwóch kolejnych opiniach służbowych, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy,
 - 4) likwidacji zajmowanego stanowiska służbowego lub z innych przyczyn uzasadnionych potrzebami organizacyjnymi, gdy nie ma możliwości mianowania go na inne równorzędne stanowisko.
3. Funkcjonariusza można przenieść na niższe stanowisko służbowe również na jego prośbę.
 4. Funkcjonariusz, który nie wyraził zgody na przeniesienie na niższe stanowisko z przyczyn określonych w ust. 2, może być zwolniony ze służby.

Art. 27.

1. Funkcjonariusza zawiesza się w czynnościach służbowych w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo umyślne z oskarżenia publicznego - na czas nie dłuższy niż 3 miesiące.
2. Funkcjonariusza można zawiesić w czynnościach służbowych w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo nieumyślne ścigane z oskarżenia publicznego oraz postępowania dyscyplinarnego, jeśli jest to celowe z uwagi na dobro postępowania lub dobro służby - na czas nie dłuższy niż 3 miesiące.
3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres zawieszenia w czynnościach służbowych można przedłużyć do 12 miesięcy.
4. Szef Urzędu Ochrony Państwa określa tryb zawieszania funkcjonariuszy w czynnościach służbowych przez przełożonych.

Art. 28.

Funkcjonariusz może być skierowany z urzędu lub na jego prośbę do komisji lekarskiej podległej Szefowi Urzędu Ochrony Państwa w celu określenia stanu zdrowia oraz ustalenia zdolności fizycznej i psychicznej do służby, jak również związku poszczególnych schorzeń ze służbą.

Art. 29.

1. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w przypadkach:
 - 1) orzeczenia trwałej niezdolności do służby przez komisję lekarską,
 - 2) nieprzydatności do służby, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej,
 - 3) wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby,
 - 4) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego,
 - 5) utraty obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa.
2. Funkcjonariusza można zwolnić ze służby w przypadkach:
 - 1) niewywiązywania się z obowiązków służbowych w okresie odbywania służby stałej, stwierdzonego w 2 kolejnych opiniach, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy,

- 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo inne niż określone w ust. 1 pkt 4,
 - 3) powołania do innej służby państwowej, a także objęcia funkcji z wyboru w organach samorządu terytorialnego lub stowarzyszeniach,
 - 4) nabycia prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia 30 lat wysługi emerytalnej,
 - 5) gdy wymaga tego ważny interes służby,
 - 6) likwidacji jednostki Urzędu Ochrony Państwa lub jej reorganizacji połączonej ze zmniejszeniem obsady etatowej, jeżeli przeniesienie funkcjonariusza do innej jednostki lub na niższe stanowisko służbowe nie jest możliwe.
3. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w terminie do 6 miesięcy od dnia pisemnego zgłoszenia przez niego wystąpienia ze służby.
4. W wypadkach określonych w ust. 2 pkt 6, zwolnienie następuje po upływie 6 miesięcy, a w wypadku służby przygotowawczej - po upływie 3 miesięcy od dnia podjęcia decyzji o likwidacji jednostki Urzędu Ochrony Państwa lub jej reorganizacji.

Art. 30.

1. W razie uchylenia prawomocnego wyroku skazującego lub prawomocnego orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego i wydania orzeczenia o umorzeniu postępowania karnego albo w razie uchylenia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe, obniżenia stopnia lub kary wydalenia ze służby, ulegają uchyleniu skutki, jakie wynikły dla funkcjonariusza w związku z wyznaczeniem na niższe stanowisko lub obniżeniem stopnia. O uchyleniu innych skutków decyduje Szef Urzędu Ochrony Państwa.
2. W razie uchylenia prawomocnego wyroku skazującego lub prawomocnego orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego i wydania prawomocnego wyroku uniewinniającego, ulegają uchyleniu wszystkie skutki, jakie wynikły dla funkcjonariusza w postępowaniu dyscyplinarnym przeprowadzonym w związku z oskarżeniem o popełnienie przestępstwa stanowiącego przedmiot rozstrzygnięcia sądu.
3. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 2, podstawę orzeczenia kary dyscyplinarnej stanowiły przesłanki inne niż tylko oskarżenie o popełnienie przestępstwa, o uchyleniu skutków, jakie wynikły dla funkcjonariusza w wyniku postępowania dyscyplinarnego, decyduje Szef Urzędu Ochrony Państwa. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 31.

1. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby na podstawie art. 26 ust. 4 oraz art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2 pkt 1 i 4 nie może nastąpić przed upływem 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby, chyba że funkcjonariusz zgłosi pisemnie wystąpienie ze służby.
2. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 3 i 4 i ust. 2 pkt 2 nie może nastąpić przed upływem 3 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby, chyba że funkcjonariusz zgłosi pisemnie wystąpienie ze służby.

Art. 32.

1. Funkcjonariusza-kobiety nie można w okresie ciąży i w czasie urlopu macierzyńskiego zwolnić ze służby, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 29 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz ust. 2 pkt 2, 3, 5 i 6.
2. W razie zwolnienia funkcjonariusza-kobiety ze służby na podstawie art. 29 ust. 2 pkt 5 i 6, przysługuje jej uposażenie do końca urlopu macierzyńskiego.

Art. 32a.

Funkcjonariuszowi-kobiecie zwolnionej na podstawie art. 29 ust. 2 pkt 5 i 6 w czasie urlopu wychowawczego przysługują do końca okresu, na który ten urlop został udzielony:

- 1) świadczenie pieniężne, wypłacane na zasadach obowiązujących przy wypłacie zasiłku wychowawczego,
- 2) inne uprawnienia przewidziane dla pracowników zwalnianych z pracy w czasie urlopu wychowawczego z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Art. 33.

1. Funkcjonariuszy zwalnia ze służby Szef Urzędu Ochrony Państwa.
2. Od decyzji Szefa Urzędu Ochrony Państwa o zwolnieniu funkcjonariusza ze służby na podstawie art. 29 ust. 2 pkt 5 przysługuje odwołanie do Prezesa Rady Ministrów.

Art. 34.

1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby oraz na swój wniosek opinię o służbie.
2. Funkcjonariusz może żądać sprostowania świadectwa służby oraz odwołać się do wyższego przełożonego od opinii o służbie w terminie 7 dni od dnia otrzymania opinii.
3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza świadectwa służby, uwzględniając dane, które należy podać w świadectwie służby, oraz tryb wydawania i sprostowania świadectwa służby, uwzględniając właściwość przełożonych w tych sprawach.

Rozdział 5**Korpusy i stopnie funkcjonariuszy Urzędu Ochrony Państwa****Art. 35.**

W Urzędzie Ochrony Państwa obowiązują korpusy i stopnie identyczne z korpusami i stopniami wojskowymi.

Art. 36.

1. Na stopień szeregowego mianuje się funkcjonariusza z dniem mianowania na stanowisko służbowe.

2. Na stopnie szeregowych oraz na stopnie podoficerskie mianują przełożeni posiadający uprawnienia w sprawach osobowych funkcjonariuszy.
3. Na stopnie chorążych mianuje Szef Urzędu Ochrony Państwa lub upoważniony przez niego przełożony.
4. Na pierwszy stopień oficerski oraz na stopień generała mianuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Prezesa Rady Ministrów. Na pozostałe stopnie oficerskie mianuje Prezes Rady Ministrów.

Art. 37.

1. Mianowanie na stopień podoficerski lub na stopień chorążego jest uzależnione od pozytywnej opinii służbowej i zajmowanego stanowiska służbowego, a ponadto na stopień:
 - 1) młodszego podoficera - od zdania egzaminu na podoficera,
 - 2) starszego podoficera - od posiadania średniego wykształcenia i zdania egzaminu na podoficera,
 - 3) chorążego - od posiadania średniego wykształcenia i zdania egzaminu na chorążego.
2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach można mianować na pierwszy stopień podoficerski lub na stopień chorążego funkcjonariusza, mimo niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, 2 lub 3.

Art. 38.

1. Warunkiem mianowania na pierwszy stopień oficerski jest pozytywna opinia służbowa, zajmowanie stanowiska, z którym związany jest stopień oficerski, posiadanie wyższego wykształcenia oraz zdanie egzaminu na oficera.
2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach można mianować na pierwszy stopień oficerski funkcjonariusza, który nie spełnia warunku zdania egzaminu, o którym mowa w ust 1.

Art. 38a.

1. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb szkolenia zawodowego funkcjonariuszy, uwzględniając zakres tematyczny szkolenia i zróżnicowany sposób składania egzaminów na pierwszy stopień podoficera, chorążego lub oficera przed komisjami egzaminacyjnymi.
2. Szef Urzędu Ochrony Państwa, w drodze zarządzenia, powołuje komisje egzaminacyjne, o których mowa w ust. 1, określając ich skład osobowy, a także ustala terminy egzaminów, określa wzór zaświadczenia o zdaniu egzaminu oraz sposób wynagradzania członków komisji.

Art. 39.

Mianowanie na kolejny wyższy stopień następuje stosownie do zajmowanego stanowiska służbowego, posiadanych kwalifikacji zawodowych oraz w zależności od opinii służbowej. Nadanie tego stopnia nie może jednak nastąpić wcześniej niż po przesłużeniu w stopniu:

kaprala- roku,

starszego kaprala - roku,
plutonowego - 2 lat,
sierżanta - 2 lat,
starszego sierżanta - 3 lat,
sierżanta sztabowego - 3 lat,
młodszego chorążego - 3 lat,
chorążego - 4 lat,
starszego chorążego - 5 lat,
chorążego sztabowego - 5 lat,
podporucznika - 3 lat,
porucznika - 4 lat,
kapitana - 5 lat,
majora - 4 lat,
podpułkownika - 4 lat.

Art. 40.

1. W przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie funkcjonariusza posiadającego pozytywną opinię służbową oraz szczególne kwalifikacje zawodowe lub umiejętności do pełnienia służby na odpowiednim stanowisku służbowym można mianować na wyższy stopień mimo niespełnienia innych warunków wymaganych do mianowania na ten stopień albo przed upływem ustalonych okresów.
2. Funkcjonariusza zwolnionego ze służby można mianować na kolejny wyższy stopień za szczególne zasługi w umacnianiu bezpieczeństwa państwa.

Art. 41.

1. Stopnie podoficerów, chorążych, oficerów i generałów są dożywotnie.
2. Funkcjonariusze zwolnieni ze służby mogą używać posiadanych stopni, o których mowa w art. 35, z dodaniem określenia:
 - 1) "rezerwy", jeżeli funkcjonariusz podlega obowiązkowi służby wojskowej i został uznany za zdolnego do tej służby,
 - 2) "w stanie spoczynku", jeżeli funkcjonariusz nie podlega obowiązkowi służby wojskowej.
3. Utrata stopnia wymienionego w art. 35 następuje w razie:
 - 1) utraty obywatelstwa polskiego lub
 - 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę dodatkową pozbawienia praw publicznych albo
 - 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności za przestępstwo popełnione z niskich pobudek.

Art. 42.

O pozbawieniu lub obniżeniu stopnia orzeka przełożony właściwy do mianowania na ten stopień. O pozbawieniu stopnia podporucznika orzeka Prezes Rady Ministrów, a o pozbawieniu stopnia generała decyduje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 43.

1. Funkcjonariuszowi przywraca się stopień w razie uchylecia:
 - 1) prawomocnego skazania na karę dodatkową pozbawienia praw publicznych lub
 - 2) prawomocnego skazania na karę pozbawienia wolności za przestępstwo popełnione z niskich pobudek albo
 - 3) decyzji, na której podstawie nastąpiło pozbawienie stopnia, albo
 - 4) kary dyscyplinarnej obniżenia stopnia.
2. O przywróceniu stopnia orzeka przełożony właściwy do mianowania na stopień; o przywróceniu stopnia podporucznika orzeka Prezes Rady Ministrów; stopień generała przywraca Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Prezesa Rady Ministrów.

Art. 44.

1. Osobę przyjmowaną do służby i posiadającą stopień wojskowy mianuje się na stopień obowiązujący w Urzędzie Ochrony Państwa, równorzędny z posiadanym stopniem wojskowym.
2. Przy przyjmowaniu do służby osoby posiadające stopień wojskowy podporucznika na odpowiedni pierwszy stopień oficerski mianuje Prezes Rady Ministrów.

Art. 45.

Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku o mianowanie na stopień oraz wzór aktu mianowania na stopień, a także szczegółowe zasady i tryb mianowania funkcjonariuszy na stopnie, ustalając sposób postępowania z wnioskiem o mianowanie na stopień i terminy nominacji na stopnie.

Rozdział 6**Obowiązki i prawa funkcjonariusza Urzędu Ochrony Państwa****Art. 46.**

1. Funkcjonariusz jest obowiązany dochować obowiązków wynikających z roty złożonego ślubowania.
2. Funkcjonariusz obowiązany jest odmówić wykonania rozkazu lub polecenia przełożonego, a także polecenia prokuratora lub organu administracji państwowej, jeśli wykonanie rozkazu lub polecenia łączyłoby się z popełnieniem przestępstwa.
3. O odmowie wykonania rozkazu lub polecenia, o którym mowa w ust. 2, funkcjonariusz powinien zameldować Szefowi Urzędu Ochrony Państwa z pominięciem drogi służbowej.

Art. 47.

1. Przełożony funkcjonariusza nie będącego w stanie wykonać w wyznaczonym terminie lub zakresie polecenia sądu lub prokuratora, o którym mowa w art. 6 ust. 2, jest obowiązany wystąpić z wnioskiem o przedłużenie terminu, zmianę lub uchylenie polecenia.
2. W wypadku nie usprawiedliwionego niewykonania polecenia w wyznaczonym terminie lub zakresie, na żądanie sądu lub prokuratora przełożony funkcjonariusza wszczyna przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne. O wyniku tego postępowania zawiadamia się odpowiednio sąd lub prokuratora.

Art. 48.

1. W przypadkach określonych w art. 6 ust. 2 i art. 7 ust. 1 pkt 2 i 3 funkcjonariusz obowiązany jest okazać legitymację służbową w taki sposób, aby zainteresowany miał możliwość odczytać i zanotować numer i organ, który wydał legitymację, oraz nazwisko funkcjonariusza.
2. Przy wykonywaniu czynności administracyjno-porządkowych nie umundurowany funkcjonariusz obowiązany jest, na żądanie obywatela, okazać legitymację służbową lub znak identyfikacyjny w sposób określony w ust. 1.

Art. 49.

Funkcjonariusz nie może bez zezwolenia przełożonego podejmować zajęcia zarobkowego poza służbą.

Art. 50.

1. Funkcjonariusz nie może być członkiem partii politycznych ani uczestniczyć w działalności tych partii lub na ich rzecz.
2. Z chwilą przyjęcia funkcjonariusza do służby ustaje jego dotychczasowe członkostwo w partii politycznej.
3. Funkcjonariusz jest obowiązany poinformować przełożonego o przynależności do stowarzyszeń krajowych, działających poza służbą.
4. Przynależność funkcjonariusza do organizacji lub stowarzyszeń zagranicznych albo międzynarodowych wymaga zezwolenia Szefa Urzędu Ochrony Państwa.

Art. 51.

1. Funkcjonariusz obowiązany jest uzyskać dla siebie, współmałżonka oraz dzieci pozostających na jego utrzymaniu zezwolenie Szefa Urzędu Ochrony Państwa lub upoważnionego przez niego przełożonego na wyjazd i pobyt za granicą.
2. Szef Urzędu Ochrony Państwa może określić przypadki, w których zezwolenie, o jakim mowa w ust. 1, nie jest wymagane.

Art. 53.

art. 52 skreślony

Funkcjonariusz w związku z pełnieniem obowiązków służbowych korzysta z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych.

Art. 54.

Funkcjonariusze nie mogą zrzeszać się w związku zawodowym.

Art. 55.

Funkcjonariusz, który w związku ze służbą doznał uszczerbku na zdrowiu lub poniósł szkodę w mieniu, otrzymuje odszkodowanie w trybie i na zasadach określonych dla policjantów. W razie śmierci funkcjonariusza w związku ze służbą, odszkodowanie otrzymują pozostali po nim członkowie rodziny.

Art. 56.

1. Funkcjonariusz po 15 latach służby nabywa prawo do emerytury policyjnej.
2. Funkcjonariusz, który stał się inwalidą, jest uprawniony do policyjnej renty inwalidzkiej.
3. Członkowie rodzin po zmarłych funkcjonariuszach Urzędu Ochrony Państwa są uprawnieni do renty rodzinnej.
4. Zasady przyznawania świadczeń określonych w ust. 1-3 normują przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Art. 57.

1. Funkcjonariusz otrzymuje nieodpłatnie umundurowanie.
2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i warunki przyznawania funkcjonariuszom równoważnika pieniężnego w zamian za **art. 55a skreślony** umundurowanie, uwzględniając przysługujące rodzaje umundurowania, jego ilość i okresy używalności, a także okres pełnienia służby w danym roku kalendarzowym.

Art. 57a.

1. Prezes Rady Ministrów, na wniosek Szefa Urzędu Ochrony Państwa, ustanawia odznaki oraz określa zasady i sposób noszenia medali i odznak.
2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzory, barwy i normy umundurowania funkcjonariuszy, kryteria i tryb jego przydziału, z uwzględnieniem korpusów funkcjonariuszy, ilości, rodzajów i okresów używalności składników umundurowania przysługujących funkcjonariuszom, a także określi okoliczności i sposób noszenia umundurowania, z uwzględnieniem sposobu noszenia na nim medali i odznak.

Art. 58.

1. Funkcjonariusze otrzymują uzbrojenie i wyposażenie niezbędne do wykonywania czynności służbowych.
2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, normy wyposażenia i uzbrojenia, szczegółowe zasady jego przyznawania i użytkowania, przypadki otrzymywania i wysokość równoważnika pieniężnego w zamian za niektóre

przedmioty tego wyposażenia, uwzględniając okresy używalności tych przedmiotów, terminy ich wydawania lub wypłacania równoważnika pieniężnego.

Art. 59.

Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których funkcjonariusz otrzymuje wyżywienie lub równoważnik pieniężny w zamian za wyżywienie, uwzględniając normy żywienia i określając wysokość tego równoważnika pieniężnego, a także przypadki wypłacania funkcjonariuszom równoważnika pieniężnego na utrzymanie, wyżywienie i opiekę weterynaryjną nad psem służbowym oraz wysokość tego równoważnika.

Art. 60.

1. Funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny przysługuje prawo przejazdu na koszt Urzędu Ochrony Państwa środkami publicznego transportu zbiorowego raz w roku do jednej z obranych przez siebie miejscowości w kraju i z powrotem.
2. W razie niewykorzystania przysługującego przejazdu, osoba uprawniona otrzymuje zryczałtowany równoważnik pieniężny.
3. Zwrot kosztów przejazdu lub zryczałtowany równoważnik pieniężny, o których mowa w ust. 1 i 2, nie przysługują funkcjonariuszowi w roku kalendarzowym, w którym wykupiono uprawnienia do bezpłatnych przejazdów państwowymi środkami komunikacji, na podstawie odrębnych przepisów.
4. Osobom, o których mowa w ust. 1, mogą być przyznane także inne świadczenia socjalno-bytowe.
5. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaj, zakres i sposób ustalania wysokości świadczeń socjalno-bytowych, o których mowa w ust. 4, a także warunki korzystania przez funkcjonariuszy z tych świadczeń.
6. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania wysokości świadczenia, o którym mowa w ust. 2, szczegółowe zasady korzystania przez funkcjonariuszy z uprawnień, o których mowa w ust. 1-3, oraz dokumenty, na podstawie których następuje realizacja tych uprawnień.

art. 61-63 uchylone

Art. 64.

1. Za członków rodziny funkcjonariusza uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 60, 62 i 63 uważa się małżonka i dzieci.
2. Za dzieci uważa się dzieci własne, dzieci małżonka, dzieci przysposobione i dzieci przyjęte na wychowanie, które:
 - 1) nie przekroczyły 18 roku życia, a w razie uczęszczania do szkoły - 24 lat albo 25 lat, jeżeli odbywają studia w szkole wyższej, a ukończenie 24 lat przypada na ostatni lub przedostatni rok studiów, albo
 - 2) stały się inwalidami I lub II grupy przed osiągnięciem wieku określonego w pkt 1.

Art. 65.

Okres służby funkcjonariusza traktuje się jako pracę w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 66.

Funkcjonariuszowi-kobiecie przysługują szczególne uprawnienia przewidziane dla pracowników według przepisów prawa pracy, jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 67.

1. Funkcjonariuszowi, który podjął pracę w ciągu roku od dnia zwolnienia ze służby, a jeżeli pełnił służbę przygotowawczą - w ciągu 3 miesięcy od tego dnia, okres służby wlicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z prawa pracy.
2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli przepisy prawa pracy przewidują, że upływ okresów, o których mowa w ust. 1, nie stanowi przeszkody do korzystania przez pracownika z określonych świadczeń.
3. Jeżeli funkcjonariusz nie może podjąć zatrudnienia w czasie określonym w ust. 1 ze względu na chorobę powodującą niezdolność do pracy lub inwalidztwo, zachowuje uprawnienia określone w ust. 1 w razie podjęcia zatrudnienia w ciągu 3 miesięcy od dnia ustania niezdolności do pracy lub inwalidztwa.
4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do funkcjonariuszy zwolnionych ze służby w razie skazania prawomocnym wyrokiem sądu lub ukarania karą dyscyplinarną wydalenia ze służby.

Art. 68.

1. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, przebieg służby funkcjonariuszy, uwzględniając szczegółowe zasady i tryb nawiązania i rozwiązania stosunku służbowego, mianowania na stanowiska służbowe, przenoszenia i zwalniania z tych stanowisk.
2. Sposób pełnienia służby określa Szef Urzędu Ochrony Państwa.

Art. 69.

1. Funkcjonariuszom przysługuje prawo do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 30 dni kalendarzowych.
2. Funkcjonariusz uzyskuje prawo do pierwszego urlopu po roku służby.

Art. 70.

1. Z ważnych względów służbowych funkcjonariusza można odwołać z urlopu wypoczynkowego, a także wstrzymać mu udzielenie urlopu w całości lub w części. Termin urlopu może być także przesunięty na wniosek funkcjonariusza umotywowany ważnymi względami.
2. Funkcjonariuszowi odwołanemu z urlopu przysługuje zwrot kosztów przejazdu poniesionych w związku z odwołaniem, według norm ustalonych w przepisach o należnościach służbowych w przypadku przeniesienia lub delegowania, jak również zwrot innych kosztów poniesionych w związku z odwołaniem.
- 2a. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zasady zwrotu kosztów przejazdu i innych kosztów poniesionych przez funkcjonariusza w związku

z odwołaniem z urlopu, z zastosowaniem norm dotyczących przenoszonych lub delegowanych funkcjonariuszy, uwzględniając wymóg udokumentowania opłat dokonanych przez funkcjonariusza, a niewykorzystanych w związku z odwołaniem z urlopu, w tym również opłat poniesionych na członków rodziny, o których mowa w art. 64, jeżeli odwołanie funkcjonariusza z urlopu spowodowało również powrót tych osób.

3. Odwołanie funkcjonariusza z urlopu ze względów służbowych wymaga zgody przełożonego.
4. Funkcjonariuszowi, który nie wykorzystał urlopu w danym roku kalendarzowym, urlopu tego należy udzielić w ciągu pierwszych 3 miesięcy następnego roku.

Art. 71.

1. Funkcjonariuszom, którzy pełnią służbę w warunkach szczególnie uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia albo osiągnęli określony wiek lub staż służby, albo gdy jest to uzasadnione szczególnymi właściwościami służby, może być przyznane prawo do płatnego urlopu dodatkowego w wymiarze do 15 dni kalendarzowych.
2. Funkcjonariuszowi można udzielić płatnego urlopu szkoleniowego.

Art. 72.

Funkcjonariuszowi można udzielić płatnego urlopu zdrowotnego lub okolicznościowego, a także urlopu bezpłatnego z ważnych przyczyn.

Art. 73.

Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb udzielania funkcjonariuszom urlopów, o których mowa w art. 69, 71 i 72, określając również:

- 1) przełożonych właściwych w sprawach urlopów,
- 2) sposób postępowania w przypadku odwołania z urlopu,
- 3) wymiar urlopu zależnego od szkodliwych lub uciążliwych warunków służby albo uzasadnionego szczególnymi właściwościami służby, rodzaje stanowisk, na których służba pełniona jest w takich warunkach lub ma takie właściwości, a także wiek lub staż służby uprawniające do urlopu dodatkowego i jego wymiar,
- 4) maksymalny wymiar urlopu zdrowotnego, który może być udzielony jednocześnie, oraz łącznie w ciągu roku,
- 5) rodzaje urlopów szkoleniowych i ich wymiar,
- 6) przypadki uzasadniające udzielenie funkcjonariuszowi urlopu okolicznościowego lub bezpłatnego albo zwolnienia od służby i ich wymiar,
- 7) sposób obliczania ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy.

Art. 74.

Funkcjonariuszowi, który wzorowo wykonuje obowiązki, przejawia inicjatywę w służbie i doskonali kwalifikacje zawodowe, mogą być udzielane wyróżnienia:

- 1) pochwałą,

- 2) pochwała w rozkazie,
- 3) nagroda pieniężna lub rzeczowa,
- 4) krótkoterminowy urlop,
- 5) przyznanie odznaki resortowej,
- 6) przedstawienie do odznaczenia państwowego,
- 7) przedterminowe mianowanie na wyższy stopień,
- 8) mianowanie na wyższe stanowisko służbowe.

Rozdział 7

Mieszkania funkcjonariuszy Urzędu Ochrony Państwa

Art. 75.

1. Funkcjonariuszowi w służbie stałej przysługuje prawo do lokalu mieszkalnego w miejscowości, w której pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej, z uwzględnieniem liczby członków rodziny oraz ich uprawnień wynikających z przepisów odrębnych.
2. Funkcjonariusz w służbie przygotowawczej może otrzymać tymczasową kwaterę.

Art. 76.

Członkami rodziny funkcjonariusza, których uwzględnia się przy przydziale lokalu mieszkalnego, są pozostający z funkcjonariuszem we wspólnym gospodarstwie domowym:

- 1) małżonek,
- 2) dzieci funkcjonariusza lub jego małżonka, własne, przysposobione lub przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, pozostające na ich utrzymaniu do czasu ukończenia 18 roku życia, a w razie uczęszczania do szkoły lub odbywania studiów w szkole wyższej - do czasu ukończenia nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 25 roku życia, chyba że przed osiągnięciem takiego wieku orzeczono o ich całkowitej niezdolności do pracy,
- 3) rodzice funkcjonariusza i jego małżonka będący na jego wyłącznym utrzymaniu lub jeżeli ze względu na wiek albo inwalidztwo, albo inne okoliczności są niezdolni do wykonywania zatrudnienia; za rodziców uważa się również ojczyma i macochę oraz osoby przysposabiające.

Art. 77.

1. Na lokale mieszkalne dla funkcjonariuszy przeznaczają się lokale będące w dyspozycji Szefa Urzędu Ochrony Państwa, uzyskane w wyniku działalności inwestycyjnej albo od terenowych organów rządowej administracji ogólnej, stanowiące własność gmin lub zakładów pracy oraz zwolnione przez osoby, które uzyskały decyzje o przydziale.
2. Właściciele domów jednorodzinnych, domów mieszkalno-pensjonatowych i lokali mieszkalnych stanowiących odrębne nieruchomości mają prawo do zamieszkania w swych domach i lokalach opróżnionych w całości lub części.

3. Właścicielowi domu wielomieszkaniowego przysługuje prawo zamieszkania w opróżnionym lokalu mieszkalnym w tym domu.
4. W razie opróżnienia samodzielnego lokalu w domu, o którym mowa w ust. 2 i 3, oraz lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, właścicielowi przysługuje prawo oddania go w najem bądź bezpłatne używanie.
5. Jeżeli w terminie 3 miesięcy właściciel nie skorzysta bez uzasadnionych przyczyn z prawa, o którym mowa w ust. 4, Szef Urzędu Ochrony Państwa może dokonać przydziału opróżnionego lokalu.

Art. 78.

1. Funkcjonariuszowi przysługuje równoważnik pieniężny za remont zajmowanego lokalu mieszkalnego, z uwzględnieniem liczby członków rodziny oraz ich uprawnień wynikających z przepisów odrębnych.

Art. 79.

1. Funkcjonariuszowi przysługuje równoważnik pieniężny, jeżeli on sam lub członkowie jego rodziny nie posiadają lokalu mieszkalnego w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej.
2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania, wysokość oraz szczegółowe zasady przyznawania i zwracania równoważników pieniężnych, o których mowa w ust. 1 oraz w art. 78, uwzględniając sposób obliczania ich wysokości, przypadki, w których świadczenia te są przyznawane funkcjonariuszom, oraz przypadki, w których podlegają zwrotowi.

Art. 80.

1. Funkcjonariuszowi, który zajmuje lokal mieszkalny w miejscowości pobliskiej miejsca pełnienia służby, przysługuje zwrot kosztów dojazdu do miejsca pełnienia służby w wysokości ceny biletów za przejazd koleją lub autobusami.
2. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1, nie przysługuje w roku kalendarzowym, w którym wykupiono uprawnienia do bezpłatnych przejazdów państwowymi środkami komunikacji, na podstawie odrębnych przepisów.

ust. 2 w art. 78 skreślony

Art. 81.

1. Funkcjonariuszowi, który nie otrzymał lokalu mieszkalnego na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale, przysługuje pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej albo domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość.
2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania oraz szczegółowe zasady przyznawania i zwracania pomocy finansowej, o której mowa w ust. 1, uwzględniając zwłaszcza przypadki, w których pomoc ta jest przyznawana lub podlega zwrotowi, jak również sposób obliczania wysokości przyznawanej pomocy finansowej lub orzekanej do zwrotu, a także rodzaje dokumentów wymaganych przy ubieganiu się o przyznanie tej pomocy.

Art. 82.

Lokalu mieszkalnego na podstawie decyzji administracyjnej nie przydziela się funkcjonariuszowi:

- 1) w razie skorzystania z pomocy finansowej, o której mowa w art. 81,
- 2) posiadającemu w miejscowości, w której pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej lokal mieszkalny odpowiadający co najmniej przysługującej mu powierzchni mieszkalnej albo dom jednorodzinny lub dom mieszkalno-pensjonatowy,
- 3) którego małżonek posiada lokal mieszkalny lub dom określony w pkt 2,
- 4) w razie zbycia przez niego lub jego małżonka własnościowego prawa do spółdzielczego lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość albo domu, o którym mowa w pkt 2, z wyjątkiem przypadków określonych na podstawie art. 83 ust. 3.

Art. 83.

1. Funkcjonariuszowi przeniesionemu do służby w innej miejscowości, który w poprzednim miejscu pełnienia służby posiada lokal mieszkalny, dom jednorodzinny lub dom mieszkalno-pensjonatowy, może być przydzielony lokal mieszkalny na podstawie decyzji administracyjnej w nowym miejscu pełnienia służby, jeżeli:
 - 1) zwolni zajmowany lokal mieszkalny lub dom,
 - 2) zwróci pomoc finansową przyznaną:
 - a) na wkład mieszkaniowy lub wkład budowlany w wysokości zwaloryzowanej przez spółdzielnię,
 - b) na spłatę innych należności - w wysokości przyznanej.
2. Funkcjonariuszowi, który skorzystał z pomocy finansowej, może być przydzielony lokal mieszkalny na podstawie decyzji administracyjnej, jeżeli zwolni zajmowany lokal mieszkalny lub dom, o którym mowa w ust. 1, oraz zwróci pomoc finansową na zasadach określonych w tym przepisie.
3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania oraz szczegółowe zasady przydziału lokali mieszkalnych w nowym miejscu pełnienia służby, zwracania uzyskanej pomocy finansowej oraz zwalniania lokali mieszkalnych lub domów, w przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, uwzględniając przesłanki uzasadniające przydział lokalu mieszkalnego w nowym miejscu pełnienia służby, terminy zwrotu udzielonej funkcjonariuszowi pomocy finansowej i zwolnienia zajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu oraz określając dokumenty wymagane od funkcjonariusza ubiegającego się o przydział lokalu mieszkalnego w trybie tego rozporządzenia, a także zakres stosowania do tego przydziału przepisów wydanych na podstawie art. 84 ust. 1.
4. Funkcjonariuszowi przeniesionemu do służby w innej miejscowości, który w poprzednim miejscu pełnienia służby nie zwolnił zajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu, o którym mowa w ust. 1, można przydzielić tymczasową kwaterę według przysługujących mu norm, bez uwzględnienia zamieszkałych z nim członków rodziny.
5. Funkcjonariusz delegowany do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości otrzymuje tymczasową kwaterę. Koszt zakwaterowania pokrywa się ze środków Urzędu Ochrony Państwa.

Art. 84.

1. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania oraz szczegółowe zasady przydziału, opróżniania i gospodarowania lokalami mieszkalnymi oraz tymczasowymi kwaterami przeznaczonymi dla funkcjonariuszy Urzędu Ochrony Państwa, a także normy ich zaludnienia, uwzględniając sposób przydziału lokali mieszkalnych i tymczasowych kwater, ich wielkość z uwzględnieniem uprawnień funkcjonariusza oraz członków jego rodziny, a także przesłanki wydania decyzji o opróżnieniu lokalu lub tymczasowej kwatery.
2. Przydział i opróżnienie lokali mieszkalnych i tymczasowych kwater oraz załatwienie spraw, o których mowa w art. 78, 79 ust. 1 oraz w art. 81 ust. 1, następuje w drodze decyzji administracyjnej.

Art. 85.

Funkcjonariusz zwolniony ze służby, który nie posiada prawa do lokalu mieszkalnego na warunkach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, zachowuje prawo do przydzielonego lokalu mieszkalnego według norm powszechnie obowiązujących lub może być przeniesiony do zamiennego lokalu mieszkalnego.

Rozdział 8**Uposażenie i inne świadczenia pieniężne funkcjonariuszy
Urzędu Ochrony Państwa****Art. 86.**

1. Prawo do uposażenia powstaje z dniem mianowania funkcjonariusza na stanowisko służbowe.
2. Z tytułu służby funkcjonariusz otrzymuje jedno uposażenie i inne świadczenia pieniężne określone w ustawie.
3. Przeciętne uposażenie funkcjonariuszy stanowi wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość ustaloną według odrębnych zasad określa ustawa budżetowa.
4. Wielokrotność kwoty bazowej, o której mowa w ust. 3, określa Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Art. 87.

Uposażenie funkcjonariusza składa się z uposażenia zasadniczego i dodatków do uposażenia.

Art. 88.

1. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, grupy zaszeregowania i stawki uposażenia zasadniczego funkcjonariuszy w tych grupach oraz wzrost uposażenia zasadniczego z tytułu wysługi lat, ustalając ponadto stopień etatowy stanowiska Szefa Urzędu Ochrony Państwa i zaszeregowanie tego stanowiska do grupy uposażenia.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze zarządzenia, stanowiska służbowe i stopnie etatowe stanowiące tajemnicę państwową, uwzględniając zaszeregowanie tych stanowisk do grup uposażenia i przypisanych im stopni etatowych.

Art. 89.

Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zasady i tryb zaliczania okresów służby, pracy i innych okresów do wysługi lat uwzględnianej przy ustalaniu wzrostu uposażenia zasadniczego, uwzględniając okresy innej służby traktowane jako równorzędne ze służbą w Urzędzie Ochrony Państwa, okresy zatrudnienia i inne okresy, które na podstawie odrębnych przepisów podlegają wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

Art. 90.

1. Funkcjonariusz przeniesiony na stanowisko służbowe zaszeregowane do niższej grupy uposażenia zasadniczego zachowuje prawo do stawki uposażenia pobieranego na poprzednio zajmowanym stanowisku do czasu uzyskania wyższej stawki uposażenia według stanowiska służbowego.
2. Szef Urzędu Ochrony Państwa, w przypadkach szczególnie uzasadnionych, może zezwolić na zachowanie przez funkcjonariusza przeniesionego na stanowisko służbowe zaszeregowane do niższej grupy uposażenia zasadniczego prawa do zaszeregowania należnego na poprzednio zajmowanym stanowisku, z jednoczesnym zachowaniem stopnia związanego z tym stanowiskiem.
3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do funkcjonariuszy przeniesionych na niższe stanowisko służbowe na podstawie art. 26 ust. 1 lub ust. 2 pkt 2 i 3 oraz funkcjonariuszy przeniesionych na własną prośbę.

Art. 91.

1. Funkcjonariusze otrzymują następujące dodatki do uposażenia:
 - 1) dodatek za stopień,
 - 2) dodatek służbowy,
 - 3) dodatki uzasadnione szczególnymi właściwościami, kwalifikacjami, warunkami albo miejscem pełnienia służby,
2. Dodatkami do uposażenia o charakterze stałym są dodatki ustalone w stawkach miesięcznych.
3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość dodatków, o których mowa w ust. 1, zasady ich przyznawania i obniżania, sposób wypłaty oraz rodzaje dodatków uzasadnionych szczególnymi właściwościami, kwalifikacjami, warunkami albo miejscem pełnienia służby, uwzględniając maksymalną wysokość tych dodatków i biorąc pod uwagę przesłanki ich przyznawania.

pkt 4 w ust. 1 w art.
91 skreślony

Art. 92.

Uposażenie zasadnicze i dodatki do uposażenia o charakterze stałym są płatne miesięcznie z góry. Szef Urzędu Ochrony Państwa może określić, które dodatki o charakterze stałym są płatne z dołu.

Art. 93.

1. Zmiana uposażenia następuje z dniem zaistnienia okoliczności uzasadniających tę zmianę.
2. Jeżeli prawo do uposażenia powstało lub zmiana uposażenia nastąpiła w ciągu miesiąca, uposażenie na czas do końca miesiąca oblicza się w wysokości 1/30 części miesięcznego uposażenia za każdy dzień, gdy przepisy szczególne nie stanowią inaczej.
3. Prawo do uposażenia wygasa z ostatnim dniem miesiąca, w którym nastąpiło zwolnienie funkcjonariusza ze służby lub zaistniały inne okoliczności uzasadniające wygaśnięcie tego prawa.

Art. 94.

1. Roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.
2. Organ właściwy do rozpatrywania roszczeń może nie uwzględnić przedawnienia, jeżeli opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami.
3. Bieg przedawnienia roszczenia z tytułu uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych przerywa:
 - 1) każda czynność przed kierownikiem jednostki organizacyjnej podległej Szefowi Urzędu Ochrony Państwa, właściwym do rozpatrywania roszczeń, podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia,
 - 2) uznanie roszczenia.

Art. 95.

1. Funkcjonariuszowi przysługują następujące świadczenia pieniężne:
 - 1) zasiłek na zagospodarowanie,
 - 2) nagrody oraz zapomogi,
 - 3) nagrody jubileuszowe,
 - 4) dodatkowe wynagrodzenie za wykonywanie zleconych zadań wykraczających poza obowiązki służbowe,
 - 5) należności za podróże służbowe i przeniesienia,
 - 6) świadczenia związane ze zwolnieniem ze służby.
2. W razie śmierci funkcjonariusza lub członka jego rodziny, przysługują:
 - 1) zasiłek pogrzebowy,
 - 2) odprawa pośmiertna.

Art. 96.

1. Funkcjonariuszowi, w związku z mianowaniem na stałe, przysługuje zasiłek na zagospodarowanie w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnymi w dniu mianowania na stałe.

2. Zasilek, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje funkcjonariuszowi pełniącemu służbę w Urzędzie Ochrony Państwa po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej lub innej służby, w czasie której otrzymał taki zasilek.

Art. 97.

1. Funkcjonariuszowi w każdym roku kalendarzowym przysługuje nagroda roczna oraz mogą być przyznawane nagrody uznaniowe i zapomogi.
2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość, warunki i tryb przyznawania nagród i zapomóg, uwzględniając podstawę ustalania wysokości nagród, przesłanki mające wpływ na przyznanie, obniżenie lub nieprzyznanie nagród oraz przyznawanie zapomóg, a także właściwość przełożonych w tych sprawach.
3. Szef Urzędu Ochrony Państwa określa, w drodze zarządzenia, wysokość funduszu na nagrody i zapomogi, ustalając jednocześnie wysokość środków finansowych przeznaczonych na nagrody roczne, nagrody uznaniowe i zapomogi.

Art. 98.

1. Funkcjonariuszowi przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości:
 - po 20 latach służby - 75%
 - po 25 latach służby - 100%
 - po 30 latach służby - 150%
 - po 35 latach służby - 200%
 - po 40 latach służby - 300%miesięcznego uposażenia zasadniczego, wraz z dodatkami o charakterze stałym.
2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, okresy wliczane do okresu służby, od którego zależy nabycie prawa do nagrody jubileuszowej, oraz zasady jej obliczania i wypłacania, uwzględniając zakończone okresy służby lub pracy przed rozpoczęciem służby w Urzędzie Ochrony Państwa, a także inne okresy uwzględniane przy ustalaniu prawa do nagrody jubileuszowej oraz sposób obliczania tej nagrody i jej wypłacania.

Art. 99.

1. Za wykonywanie zleconych zadań wykraczających poza obowiązki funkcjonariusz otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie na warunkach określonych przez Szefa Urzędu Ochrony Państwa.
2. Wynagrodzenie za dokonane przez funkcjonariuszy wynalazki, udoskonalenia techniczne i usprawnienia normują odrębne przepisy.

Art. 100.

1. W razie przeniesienia do pełnienia służby w innej miejscowości albo delegowania do czasowego pełnienia służby, funkcjonariuszowi przysługują należności za podróże służbowe i przeniesienia.
2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje świadczeń przysługujących funkcjonariuszom w razie przeniesienia do pełnienia służby w innej miejscowości lub delegowania do czasowego pełnienia służby poza stałe

miejsce pełnienia służby, określając również wysokość i warunki przyznawania świadczeń, o których mowa w ust. 1, a także sposób ich wypłaty.

Art. 101.

1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby na podstawie art. 26 ust. 4 i art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2 pkt 1 i 3-6 oraz ust. 3 otrzymuje:
 - 1) odprawę,
 - 2) ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy nie wykorzystany w roku zwolnienia ze służby oraz za urlopy zaległe,
 - 3) zryczałtowany ekwiwalent pieniężny za nie wykorzystany w danym roku przejazd, ze środków Urzędu Ochrony Państwa,
 - 4) zwrot kosztów przejazdu do obranego miejsca zamieszkania dla siebie, małżonka, oraz dzieci pozostających na jego utrzymaniu oraz zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego według zasad obowiązujących przy przeniesieniach służbowych,
 - 5) nie wykorzystane w danym roku świadczenia pieniężne przysługujące stosownie do przepisów wydanych na podstawie art. 60 ust. 4.
2. Funkcjonariusz zwolniony na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 3 otrzymuje 50% odprawy oraz ekwiwalent pieniężny za urlopy wypoczynkowe nie wykorzystane w latach poprzedzających rok zwolnienia ze służby.
3. Szef Urzędu Ochrony Państwa lub upoważniony przez niego przełożony może w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie przyznać, z uwagi na uzasadnione potrzeby rodziny funkcjonariusza, odprawę w wysokości nie przekraczającej 50% w razie zwolnienia go ze służby na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 4 i ust. 2 pkt 2.

Art. 102.

1. Wysokość odprawy dla funkcjonariusza w służbie stałej równa się wysokości trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnymi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Odprawa ulega zwiększeniu o 20% uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym za każdy dalszy pełny rok wysługi ponad 5 lat nieprzerwanej służby, aż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym. Okres służby przekraczający 6 miesięcy liczy się jako pełny rok.
2. Przy ustalaniu wysokości odprawy uwzględnia się również okresy nieprzerwanej zawodowej służby wojskowej, jeżeli bezpośrednio po zwolnieniu z tej służby żołnierz został przyjęty do służby w Urzędzie Ochrony Państwa i nie otrzymał odprawy z tytułu poprzednio pełnionej służby.
3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w przypadku podjęcia służby w Urzędzie Ochrony Państwa po zwolnieniu ze służby w innych służbach, w których przysługują świadczenia tego rodzaju.
4. Wysokość odprawy dla funkcjonariusza w służbie przygotowawczej równa się wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym należnymi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

Art. 103.

1. W razie śmierci funkcjonariusza, pozostałej po nim rodzinie przysługuje odprawa pośmiertna w takiej wysokości, w jakiej przysługiwałaby temu funkcjonariuszowi odprawa, gdyby był zwolniony ze służby, oraz świadczenia określone w art. 101 ust. 1 pkt 2-4.
2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, przysługują małżonkowi funkcjonariusza, który pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej, a w dalszej kolejności dzieciom oraz rodzicom, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza spełniali warunki do uzyskania renty rodzinnej na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji oraz ich rodzin.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się także do zaginionych funkcjonariuszy. Zaginięcie funkcjonariusza oraz związek tego zaginięcia ze służbą stwierdza Szef Urzędu Ochrony Państwa.

Art. 104.

1. Funkcjonariuszowi w służbie stałej, zwolnionemu ze służby na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 4, wypłaca się co miesiąc przez okres roku po zwolnieniu ze służby świadczenie pieniężne w wysokości odpowiadającej uposażeniu zasadniczemu wraz z dodatkami o charakterze stałym, pobieranymi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.
2. Funkcjonariuszowi uprawnionemu do świadczenia określonego w ust. 1, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego, przysługuje prawo wyboru jednego z tych świadczeń.
3. Funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby na podstawie art. 29 ust. 2 pkt 5 i 6, który z powodu nadal trwającej choroby nie może podjąć zatrudnienia, wypłaca się co miesiąc świadczenie pieniężne określone w ust. 1 przez okres choroby, nie dłużej jednak niż przez okres 3 miesięcy, chyba że wcześniej komisja lekarska wyda orzeczenie o inwalidztwie stanowiące podstawę do ustalenia prawa do renty inwalidzkiej.

Art. 105.

Odprawa, o której mowa w art. 101, oraz świadczenia określone w art. 104 nie przysługują funkcjonariuszowi, który bezpośrednio po zwolnieniu ze służby został przyjęty do zawodowej służby wojskowej lub do innej służby, w której przysługuje prawo do takich świadczeń.

Art. 106.

1. W razie śmierci funkcjonariusza, niezależnie od odprawy pośmiertnej, o której mowa w art. 103, przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:
 - 1) trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnymi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice,
 - 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, najwyżej jednak do wysokości określonej w pkt 1, jeżeli koszty pogrzebu ponosi inne osoba.

2. Jeżeli śmierć funkcjonariusza nastąpiła na skutek wypadku pozostającego w związku ze służbą, koszty pogrzebu pokrywa się ze środków Urzędu Ochrony Państwa. Szef Urzędu Ochrony Państwa może wyrazić zgodę na pokrycie kosztów pogrzebu funkcjonariusza zmarłego wskutek choroby pozostającej w związku ze służbą.
3. W razie pokrycia kosztów pogrzebu funkcjonariusza ze środków Urzędu Ochrony Państwa, osobom wymienionym w ust. 1 pkt 1 przysługuje połowa zasiłku pogrzebowego.

Art. 107.

1. W razie śmierci członka rodziny, funkcjonariuszowi przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:
 - 1) dwumiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnymi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym - jeżeli koszty pogrzebu ponosi funkcjonariusz,
 - 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, najwyżej jednak do wysokości określonej w pkt 1 - jeżeli koszty pogrzebu ponosi inne osoba.
2. Szef Urzędu Ochrony Państwa ustala warunki pokrywania kosztów pogrzebu funkcjonariusza ze środków Urzędu Ochrony Państwa oraz określa członków rodziny, na których przysługuje zasiłek pogrzebowy. **ust. 2 w art. 108 skreślony**
3. W razie zbiegu uprawnień do zasiłku pogrzebowego określonego w ust. 1 z uprawnieniami do zasiłku pogrzebowego na podstawie przepisów odrębnych, funkcjonariuszowi przysługuje wyższy zasiłek, a jeżeli pobrał zasiłek niższy - odpowiednie wyrównanie.

Art. 108.

1. W razie choroby, urlopu, zwolnienia od zajęć służbowych oraz w okresie pozostawania bez przydziału służbowego, funkcjonariusz otrzymuje uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia o charakterze stałym i inne należności pieniężne należne na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym - z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian mających wpływ na prawo do uposażenia i innych należności pieniężnych lub na ich wysokość.

Art. 109.

1. Funkcjonariusz skierowany do szkoły lub na przeszkolenie albo na studia otrzymuje uposażenie oraz inne należności pieniężne.
2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki przyznawania i wysokość uposażenia oraz innych należności, o których mowa w ust. 1, uwzględniając warunki wypłaty należności pieniężnych przysługujących funkcjonariuszom, w powiązaniu z formami kształcenia, o których mowa w ust. 1, oraz wysokość tych należności.

Art. 110.

1. W razie pobierania przez funkcjonariusza wynagrodzenia przewidzianego w przepisach o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska pań-

stwowe, funkcjonariuszowi oraz członkom jego rodziny przysługują świadczenia i należności pieniężne z tytułu służby, określone w niniejszej ustawie, z wyjątkiem należności, o których mowa w art. 59.

2. Świadczenia i należności pieniężne określone w ust. 1 wypłaca się w wysokości ustalonej, z uwzględnieniem wynagrodzenia należnego funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym lub według stawki obowiązującej w dniu zwolnienia ze służby albo w dniu jego śmierci.

Art. 111.

1. Funkcjonariuszowi zawieszonemu w czynnościach służbowych zawiesza się od najbliższego terminu płatności 50% ostatnio należnego uposażenia.
2. W razie uchylenia zawieszenia w czynnościach służbowych, funkcjonariusz otrzymuje zawieszoną część uposażenia oraz obligatoryjne podwyżki tego uposażenia, wprowadzone w okresie zawieszenia, chyba że został zwolniony ze służby z powodu skazania prawomocnym wyrokiem sądu albo ukarany karą dyscyplinarną wydalenia ze służby.

Art. 112.

1. Funkcjonariuszowi tymczasowo aresztowanemu zawiesza się od najbliższego terminu płatności 50% ostatnio należnego uposażenia.
2. W razie umorzenia postępowania karnego lub uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu, funkcjonariusz otrzymuje zawieszoną część uposażenia oraz obligatoryjne podwyżki tego uposażenia, wprowadzone w okresie zawieszenia, choćby umorzenie lub uniewinnienie nastąpiło po zwolnieniu funkcjonariusza ze służby, z zastrzeżeniem przepisu ust. 3.
3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w przypadku, gdy postępowanie karne umorzono z powodu przedawnienia lub amnestii, a także w razie warunkowego umorzenia postępowania karnego.

Art. 113.

1. Funkcjonariuszowi, który samowolnie opuścił miejsce pełnienia służby albo pozostaje poza nim lub nie podejmuje służby, zawiesza się uposażenie od najbliższego terminu płatności. Jeżeli funkcjonariusz pobrał już za czas nie usprawiedliwionej nieobecności uposażenie, potrąca mu się odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.
2. W razie uznania nieobecności za usprawiedliwioną, wypłaca się funkcjonariuszowi zawieszone uposażenie; w przypadku nieobecności nie usprawiedliwionej funkcjonariusz traci za każdy dzień nieobecności $\frac{1}{30}$ część uposażenia miesięcznego.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie zawinionej niemożności pełnienia przez funkcjonariusza obowiązków służbowych.
4. Funkcjonariuszowi, który rozpoczyna urlop bezpłatny w ciągu miesiąca kalendarzowego, przysługuje uposażenie w wysokości $\frac{1}{30}$ uposażenia miesięcznego za każdy dzień poprzedzający dzień rozpoczęcia urlopu bezpłatnego. Jeżeli funk-

cjonariusz pobrał już uposażenie za czas urlopu bezpłatnego, potrąca mu się odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.

Art. 114.

1. Z uposażenia funkcjonariuszy mogą być dokonywane potrącenia na podstawie sądowych i administracyjnych tytułów wykonawczych oraz na podstawie przepisów szczególnych - na zasadach określonych w przepisach o egzekucji sądowej lub postępowaniu egzekucyjnym w administracji albo w innych przepisach szczególnych, jeżeli dalsze przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.
2. Przez uposażenie, o którym mowa w ust. 1, rozumie się uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia, odprawę wymienioną w art. 101 oraz świadczenia określone w art. 99 i 104. **ust. 3 w art. 114 skreślony**
4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, terminy i sposób płatności uposażenia i innych należności pieniężnych, uwzględniając właściwość i tryb postępowania w sprawach wypłacania należności pieniężnych oraz dokonywania potrąceń z tych należności.

Art. 115.

Przepisu art. 114 ust. 1 i 2 nie stosuje się do zaliczek pobieranych do rozliczenia, a w szczególności na koszty podróży służbowej, delegacji i przeniesienia. Należności te potrąca się z uposażenia w pełnej wysokości, niezależnie od potrąceń z innych tytułów.

Rozdział 9

Odpowiedzialność dyscyplinarna i karna funkcjonariuszy Urzędu Ochrony Państwa **art. 116 skreślony**

Art. 117.

Funkcjonariusz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za popełnione przestępstwa i wykroczenia - niezależnie od odpowiedzialności karnej.

Art. 118.

1. Funkcjonariusz podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie dyscypliny służbowej oraz w innych przypadkach określonych w ustawie.
2. Jeśli postępowanie dyscyplinarne zostało wszczęte na wniosek sądu lub prokuratora, organ wnioskujący ma być poinformowany o wyniku tego postępowania.
3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, gdy sąd nakazał wymierzenie kary dyscyplinarnej funkcjonariuszowi, nie określając jednak jej rodzaju.

Art. 119.

1. Funkcjonariuszowi mogą być wymierzane kary dyscyplinarne:
 - 1) upomnienie,
 - 2) nagana,

- 3) surowa nagana,
 - 4) nagana z ostrzeżeniem,
 - 5) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku,
 - 6) wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe,
 - 7) obniżenie stopnia,
 - 8) pozbawienie stopnia oficerskiego,
 - 9) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby,
 - 10) wydalenie ze służby.
3. W uzasadnionych przypadkach można łączyć karę wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe oraz karę wydalenia ze służby z karą obniżenia stopnia.

Art. 120.

1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego po upływie 90 dni od dnia otrzymania przez przełożonego, o którym mowa w art. 124, wiadomości o popełnieniu przewinienia lub naruszeniu dyscypliny służbowej.
2. Nie można wymierzyć funkcjonariuszowi kary dyscyplinarnej po upływie 1 roku od dnia popełnienia czynu, o którym mowa w ust. 1.
3. W przypadku gdy czyn, o którym mowa w ust. 1, stanowi jednocześnie przestępstwo, przedawnienie karalności dyscyplinarnej następuje dopiero z upływem okresu przedawnienia karalności przestępstwa.

Art. 123.

ust. 2 w art. 119 skreślony

1. Za czyny, za które w myśl odrębnych przepisów właściwe organy są uprawnione do nakładania kar porządkowych, funkcjonariusze ponoszą wyłącznie odpowiedzialność dyscyplinarną.
2. Odpowiedzialności dyscyplinarnej podlegają również funkcjonariusze w przypadkach, gdy właściwe organy są uprawnione do stosowania grzywny w celu przymuszenia.
3. O pociągnięcie funkcjonariusza do odpowiedzialności dyscyplinarnej występują organy, o których mowa w ust. 1 i 2, do Szefa Urzędu Ochrony Państwa.

Art. 124.

1. Właściwi do udzielenia wyróżnień oraz wymierzania kar dyscyplinarnych są Szef Urzędu Ochrony Państwa oraz inni uprawnieni przełożeni.
2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb udzielania wyróżnień, przeprowadzania postępowań dyscyplinarnych, wymierzania i wykonywania kar oraz odwoływania się od wymierzonych kar, a także właściwość przełożonych w tych sprawach, z uwzględnieniem:
 - 1) zakresu władzy dyscyplinarnej,
 - 2) przełożonych, którzy posiadają władzę dyscyplinarną,
 - 3) przypadków naruszenia dyscypliny i przypadków, w których postępowania dyscyplinarnego nie wszczyna się,
 - 4) formy i treści rozstrzygnięcia o wszczęciu oraz o zakończeniu postępowania dyscyplinarnego, a także o wymierzeniu kary dyscyplinarnej,

art. 121 i 122 skreślone

- 5) czasu trwania postępowania dyscyplinarnego oraz praw obwinionego w toku tego postępowania,
 - 6) sposobu wykonywania oraz warunków i terminów zatarcia poszczególnych kar dyscyplinarnych, a także przesłanek darowania kary dyscyplinarnej,
 - 7) przesłanek wznowienia postępowania dyscyplinarnego i trybu postępowania przy wznowieniu tego postępowania,
 - 8) okoliczności i trybu udzielania wyróżnień przez przełożonych posiadających władzę dyscyplinarną.
3. Na orzeczenie kończące postępowanie dyscyplinarne wydane w wyniku rozpatrzenia odwołania funkcjonariuszowi przysługuje skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

art. 128 uchylony

Art. 124a.

Przepisy art. 115 § 18 oraz art. 318 i 344 Kodeksu karnego mają odpowiednie zastosowanie do funkcjonariuszy Urzędu Ochrony Państwa.

ust. 1 w art. 132 skreślony

Art. 127a.

Nie popełnia przestępstwa, kto wykonuje czynności określone w art. 10a ust. 1, jeżeli zostały zachowane warunki określone w art. 10a ust. 4, a także kto wykonuje czynności określone w art. 10b ust. 1.

~~art. 125-127 uchylone~~
minięty (tekst w obwieszczeniu)**Rozdział 10****Przepisy przejściowe i końcowe**

art. 129-131 pominięte (tekst w obwieszczeniu)

Art. 132.**Art. 133.**

Dotychczasowi funkcjonariusze Służby Bezpieczeństwa, a także funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej, o których mowa w art. 131 ust. 2, którzy podejmą służbę albo zostaną zatrudnieni w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, zachowują odpowiednio ciągłość służby lub zatrudnienia.

art. 134 pominięty
(tekst w obwieszczeniu)**Art. 135.**

Ileć w przepisach prawa jest mowa o "Służbie Bezpieczeństwa" i „funkcjonariuszach Służby Bezpieczeństwa”, należy przez to rozumieć "Urząd Ochrony Państwa" i "funkcjonariuszy Urzędu Ochrony Państwa".

Art. 136.

1. Traci moc ustawa z dnia 31 lipca 1985 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U.

ust. 2-4 w art. 136 pominięte (tekst w obwieszczeniu)

Nr 38, poz. 181 oraz z 1989 r. Nr 34, poz. 180 i Nr 35, poz. 192) w części dotyczącej Służby Bezpieczeństwa, z zastrzeżeniem ust. 2.

Art. 137.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.